

تومروس آنا

اوشاقلار اوچون

ایلك سۆزوموز

اوشاقلار سلام؛

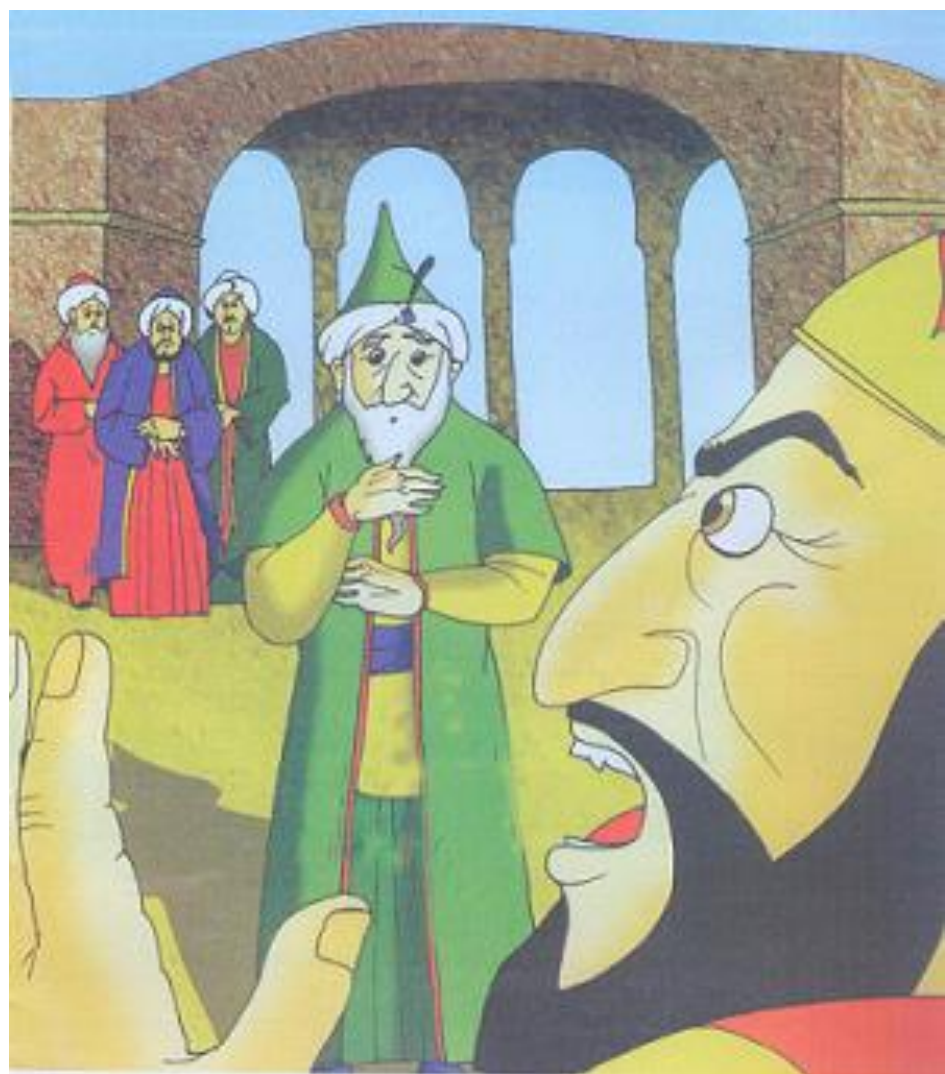
دونیا ملتلرینین اورتاق فرهنگلری ده واردیر. چوخلو ملتلرین اورتاق تاریخی، ادبیاتی و داستانلاری واردیر و بو اورتاقلیق اونلاری بیر - بیرینه یاخینلاشدیریر. بؤیوک آنالار و آتالاریمیزدان ائشیتدیگیمیز داستانلار، دیلدرده شفاهی صورته گزیرسه ده، تاریخی اولایلاردیرلار. مومکوندو بوگون بو داستانلار افسانه کیمی نظره گلسین، آما تاریخدن قایناقلانیب گلمیشلر. گاهدان دا مختلف شکیلدرده روایت اولونور.

بورادا بیر داستان تعریفله بیرم کی آذربایجان و اورتا آسیانین ملتلی آراسیندا دا مشهوردور. بورادا تومروس آنانین داستانینی تعریفله بیرم کی البته باشقا ملتلر آراسیندا بیر بالاجا بوندان فرقلی دیر. آما گۆزل بیر قادین حاکیم ایله اوز - اوزه گلیریک و قادینلاری عقل، تدبیر و باجاریقلارینی گؤسته ریر. قادینلار تاریخ بویو آتالاری، ارلری، قارداشلاری و اوغوللاریلا برابر تاریخ یاراتمادا اشتراک ائدیبلر و اؤز مهارتلیله دونیانین گؤزللشمه سینه خدمتله ریلر. بو داستانی سیز دوشونجه - لی اوشاقلارا تقدیم ائدیرم و سیزه باشاریلار آرزولاییرام.

م. کریمی

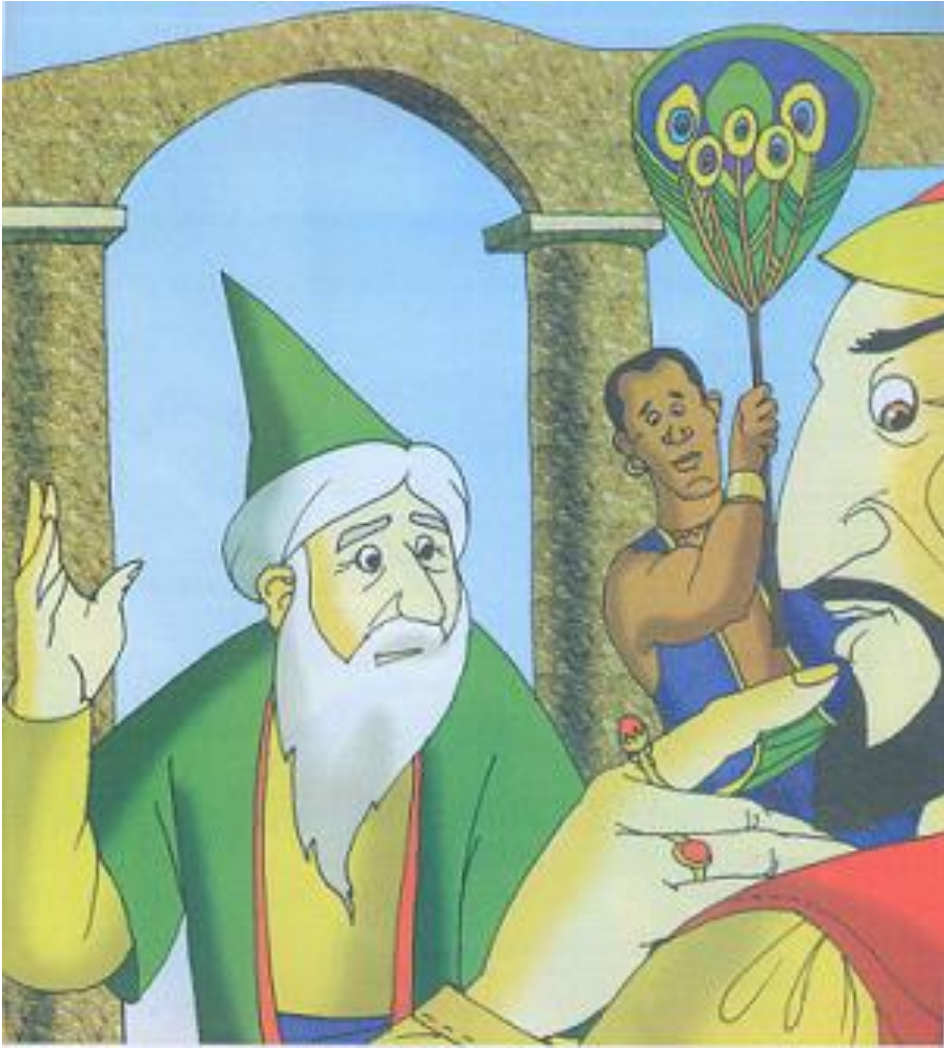
بیری واریدی، بیری یو خودو. الله دان سونرا هئچ کیم یو خودو. اسکی زامانلاردا، ایراندا بیر شاه واریدی چوخ ظالیم و زور دئین. اونون ظولمو حددن آرتمیشدی و خالق جانا گلیمیشدی. تکجه او اؤلکه نین خالق یوخ، بلکه قونشو ملت لر ده اونون حمله لریندن و آدام اؤلدورمه گیندن جانا گلیمیشدیلر. بو شاه، باهانلارلا باشقا اؤلکه لره حمله ائدیپ و انسانلاری قانا بله بیردی، شهرلری ویران قویوردو. بو شاه آدینی دئمه سم ده سیز تانییرسینیز. او، قان تۆکمکن لذت آپاریردی. بوتون دونیانی الده ائتمه گه جان آتیردی.

ایرانین قوزئیینده "سارماگت" ادلی بؤیوک بیر قبیله یاشاییردی. سارماگت لر چوخ مهربان و یاخشی بیر ملت ایدیلر. اونلارین خاقانی همین ایران شاهی نین ایله اؤلدورولموش-ایدی. سونرا خاقان یئرینه خاتون تختده اوتورموش و اؤلکه نی یاخشی دولاندریردی. بو خاتونون آدی تومروس-ایدی. تومروس، عدالتله حکومت ائدیپ و وطن ایله خالق اوچون چالیشیردی. عئینی حالدا هئچ بیر دوشمانا دا باش اگمه-بیردی.

بو شاهنشاه سارماگنت اۆلكه سینه گۆز تیکمیشدی. بیر فرصت آختاریردی اورایا جمله گتیرسین. آما اونون بیر عقیللی وزیر ی واریدی. چالیشیردی شاه ی قان تۆکمکدن اوزاقلاشدیرسین. او، شاهین نظیرینی بیلیردی. بونا گۆره فیکر ائدیپ و بیر نقشه چکیر. او، بیلیردی کی تومروس بیر قادین دیر، آما قورخماز و دؤیوشکن بیر انسان دیر و وطنینی ده کیشی لردن یاخشی اداره ائدیر. بونا گۆره ده اۆز ملتی اونو سئویر و اونا حۆرمته یاناشیرلار. وزیر فیکیرلشدی، سونرا شاهین یانینا گئدیپ دئدی:

- قبله ی عالم ساغ اولسون؛ شاهنشاه بیلیرلر کی سارماگنت لری شاه ی اۆلوب و اونون خاتونو چوخ گۆزل بیر قادین دیر. یاخشی اولار اونا بیر ائلچی گۆنده ریب و اونو سیزه ائلچی لیک ائده ک. من مطمئنم کی تومروس خانیم سیزیله ائولنمه یه راضی دیر. بئله اولورسا، هم بو گۆزل خانیمی اله گتیره- رسیز و هم اونون مملکتی نی اۆزوموزه چیخاریق.

وزیرین بو سۆزو شاهین خوشونا گلدی. دستور وئردی اشرافین بیر عدەسی شاه کیمی
گۆزل پالتارلار گئیینیپ و تومروس خانیمین ائلچی لیگینه گئتسینلر.

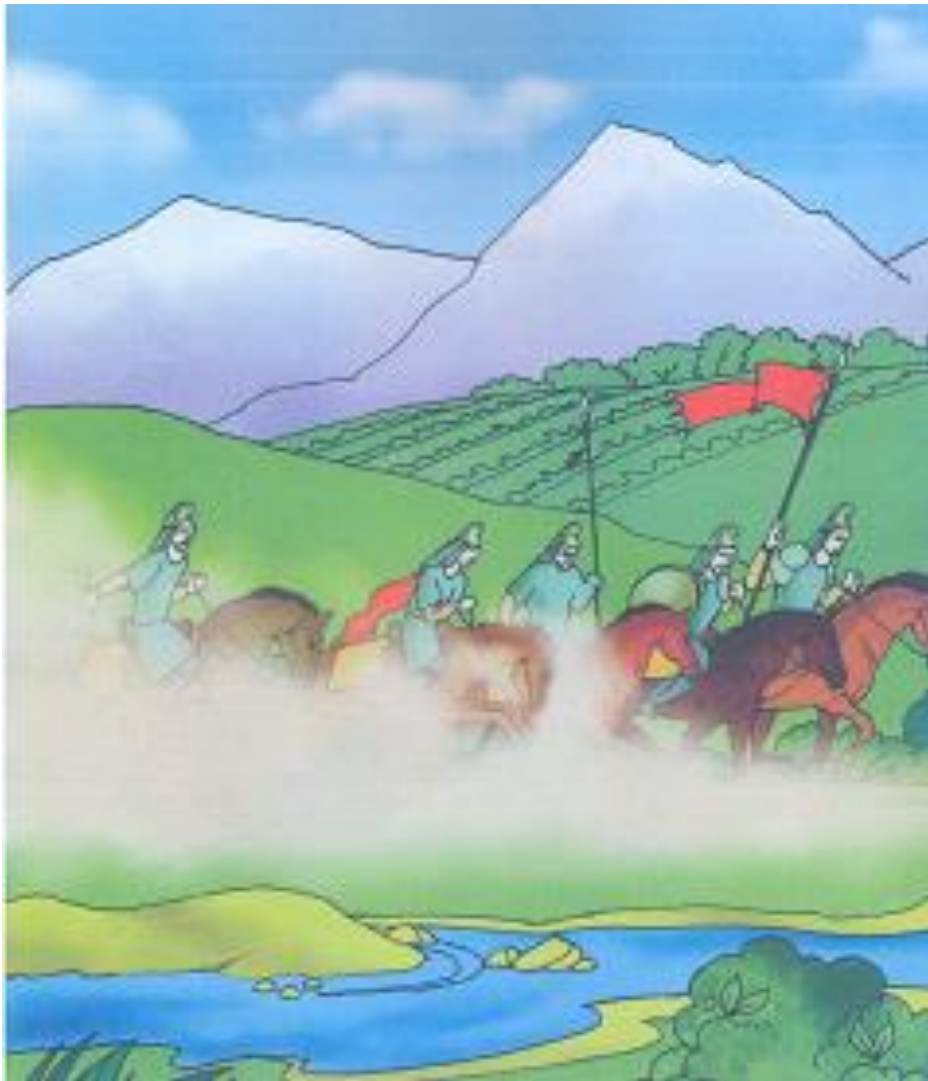
اعيان و اشرافين بير سىراسى سئچىلدى. باھالى پالتارلار گئىيىب، سارماگنت لرين
اۈلكەسىنە يولا دوشدولر. يئددى گون، يئددى گونوز يول گئديب سارماگنت اۈلكە-
سىنە يئتىشىدلر.

سگگىزىنجى گون اجازە آلىب تومروس خانىمىن حضورنا چاتدىلار. شاھ اوچون
ائلچىلىك ائتىدىك لرىنى دئدىلر. آما بئلە ائشىتىدىلر:

گئدىن شاھىنيزا دئىين كى، دوغرو دور منىم ارىم اۈلوب؛ آما اونون قىلىنجى منده
قالىر. من حاضىرم سن گلىب ياخىندان منىم وطنىمى گۈرەسن.

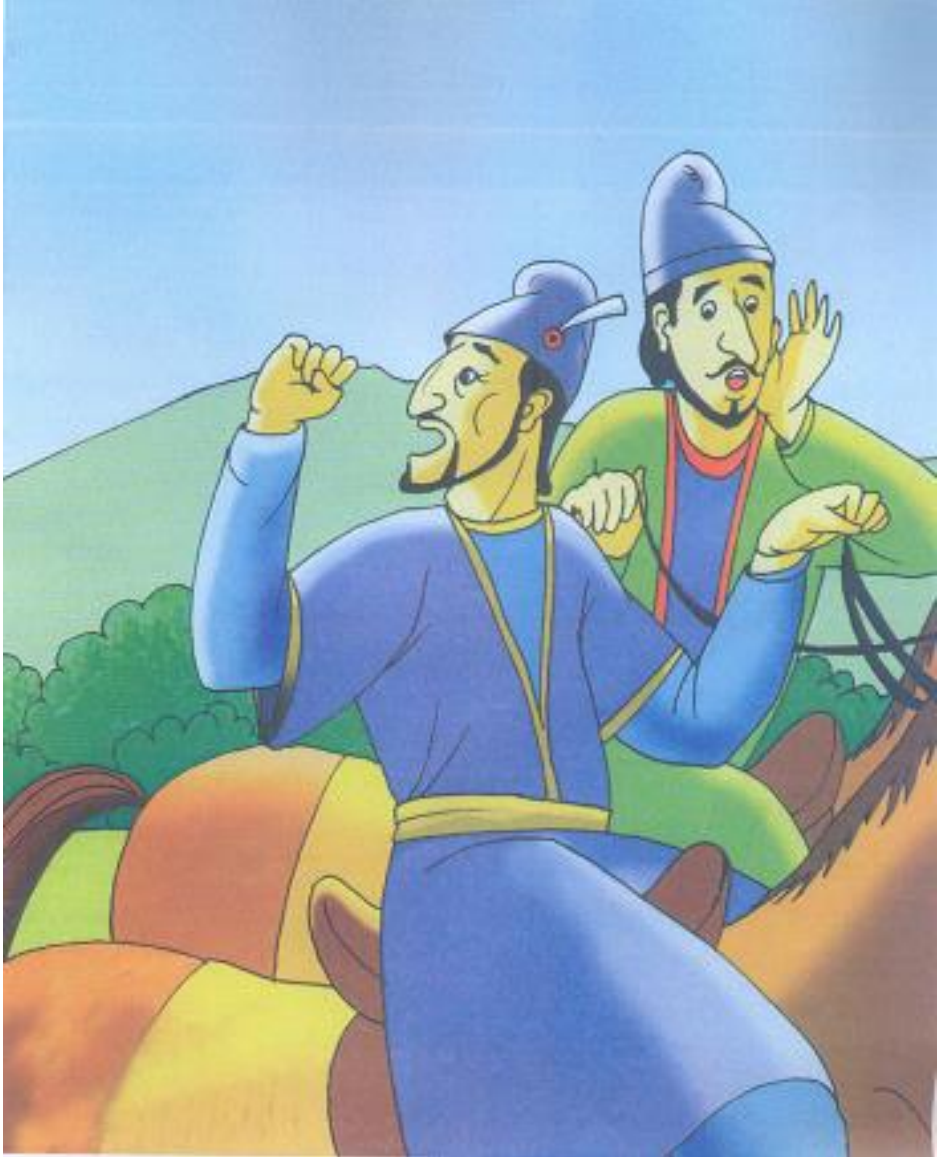

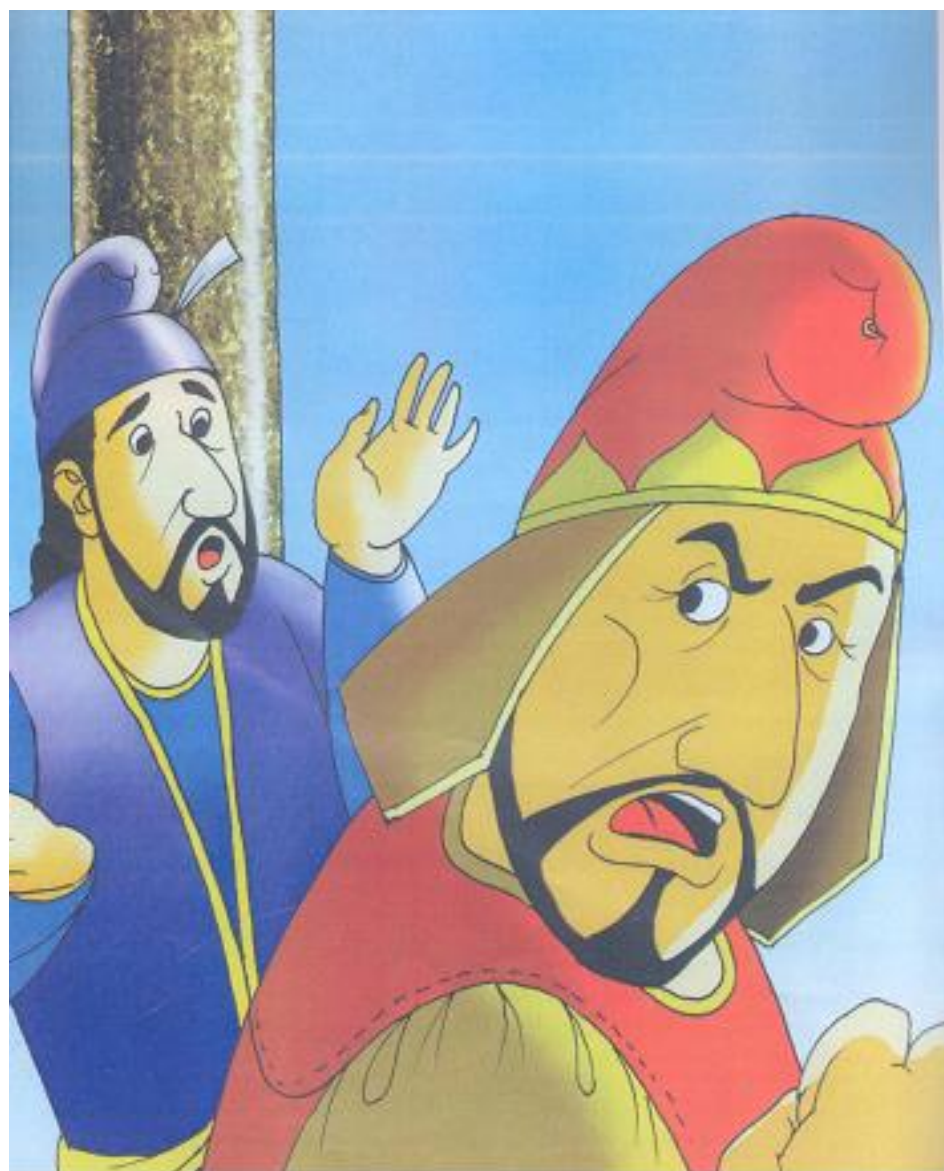
اٹلچى لى كور - پئشمان قايىتديلار. يولدا فيكىرله شيرديلىر كى بو خبرى نئجه شاها
دئسينلر! يئنه يئددى گون، يئددى گئجه يول گئديب شاهين يانينا چاتديلار.

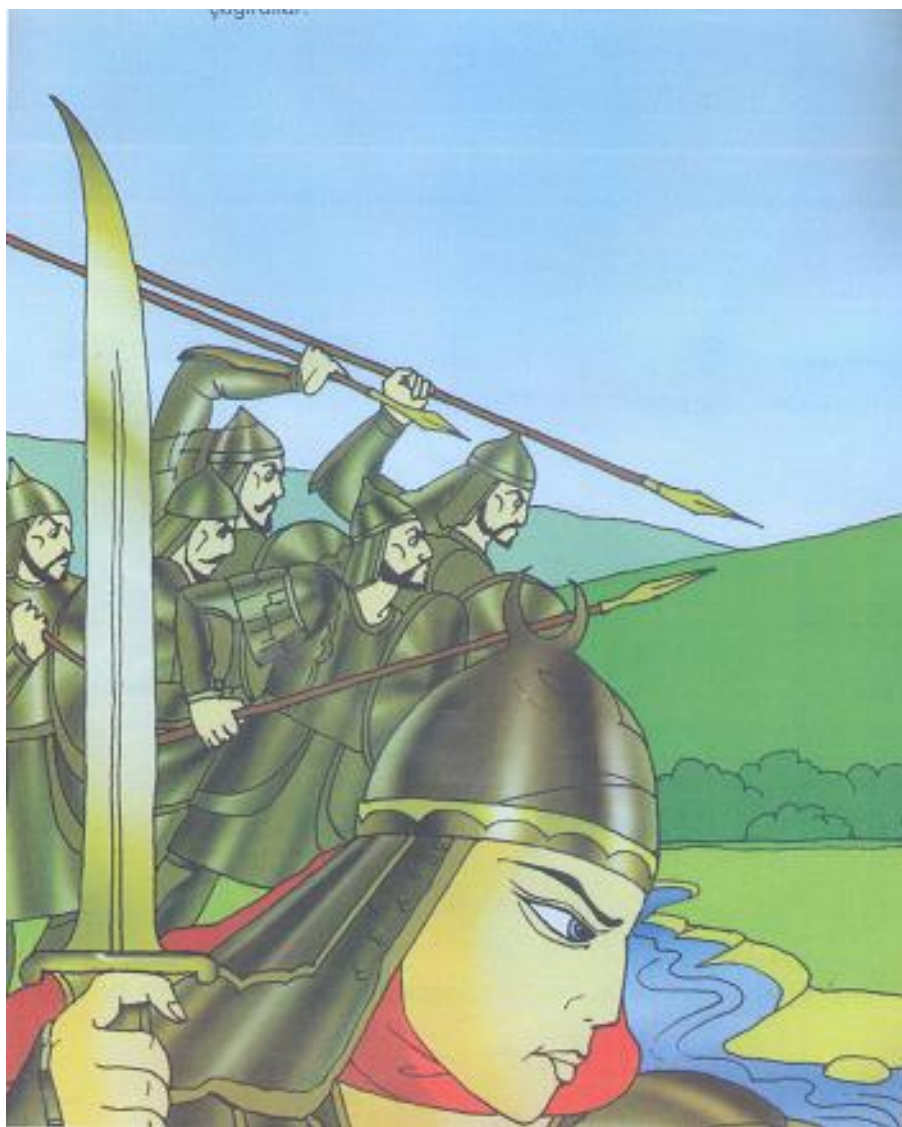

وقتی شاه ائلچی لرین سؤزونو ائشیتدی غضبلندی. قانی قیزدی. تخت اوستونده اوتورا بیلمه‌دی. امر ائتدی آراز چایی نین اوستونه کۆرپو وورسونلار تا چوخلو سربازینان سارماگئت‌لره حمله ائتسینلر. امر ائتدی قوشون حمله اوچون حاضیرلاشسین. اؤزو ده قوشونون قاباغیندا دایانیب یولا دوشدو.

كۆرپونون يانيندا چادر ووروب اوتراق ائتديلر. قوشون صف چكيب، ساواش شيپورو چاليندى و قوشون حمله اوچون حاضيرلاشدى.

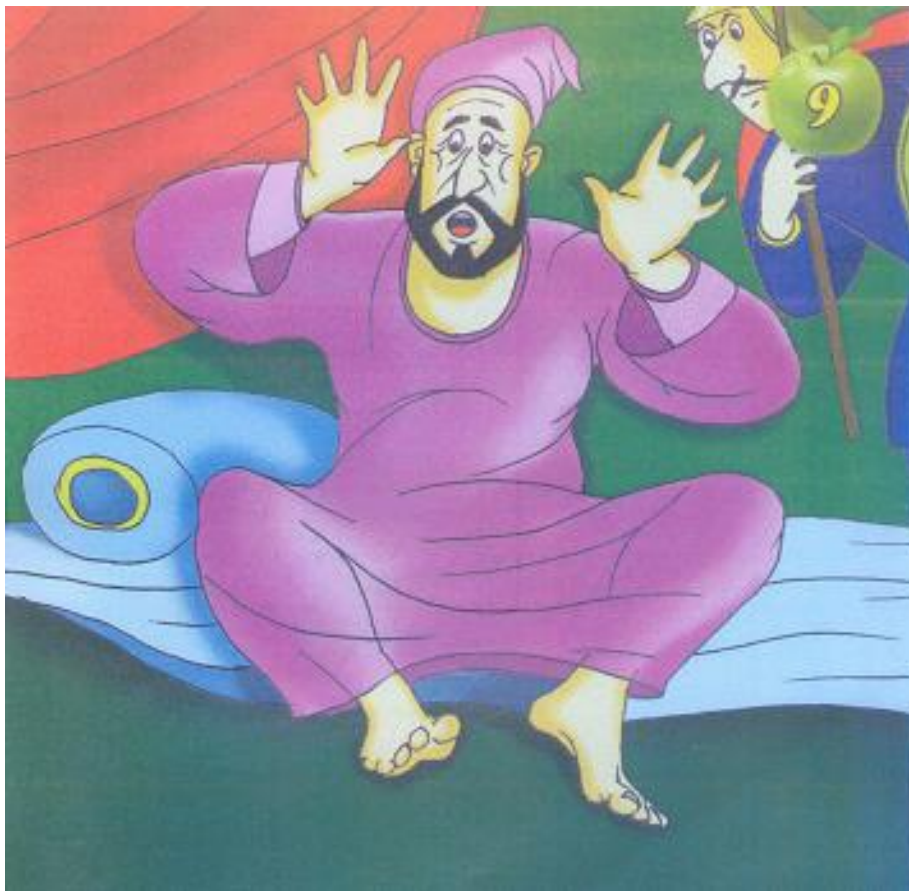

گئجه اولدو. قرار اولدو صباح سحر چاغی حمله باشلانسين. شاه عادتى واريدى ساواشدان بير گون قاباق چوخ يوخلاردى، بلکه جاني دينجهليب صباحى گون

ساواشمادان يورولماسين. اما هر نه ائتدى ياتا بيلمه دى. هر واخت گۆزونو يومدور قورخولو يوخولار گۆردو. قره باسيردى.

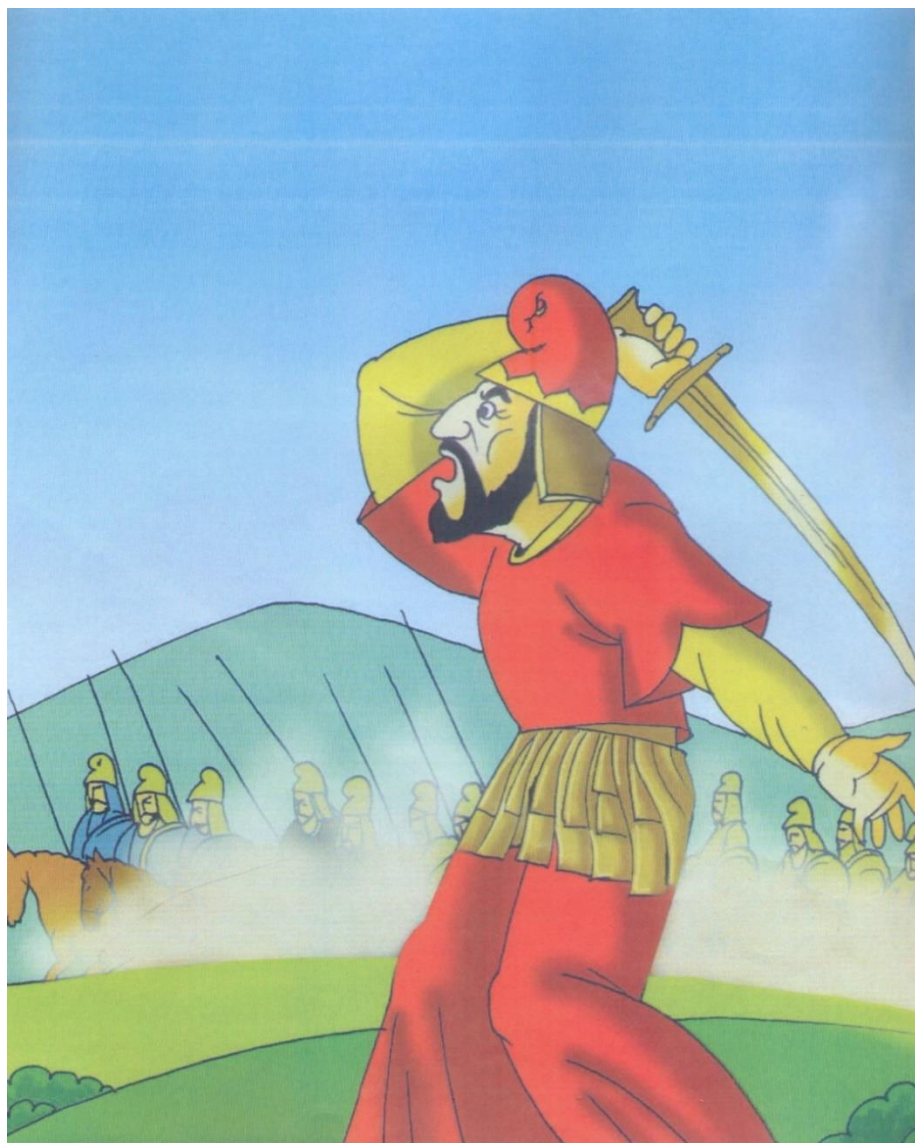
يوخودا گۆروردو يئكه بير قوش - قوزغون گليب و بوتون يوردونا كۆلگه سالير. يوخودان آتيليب اويانيردى. گئجه نى سحره كيمي يوخلايا بيلمه دى. هر دفعه ده يوخويا گئديردى همان قوشو گۆروردو. سانكى بير بدبخت ليگين ياخينلاشماسيني بيليردى. اؤز - اؤزونه دئيردى: اولماسين منه سوءقصد ائدن واردير؟ آنجاق قورخوسونو وزير و وكيل لره ده دئمهدى؛ چون قورخوردو اونو مسخره يه توتسونلار. اونو مسخره ائتسينلر كى بير خانيم قاباغيندان قاچير.

سحر اولدو و او حمله يه باشلادى.

شاه هاميدان قاباق چادر دان چيخدى. قوشون قاباغيندا دا ياندى. امر ائتىدى كۆر پودن
كئچدىلر. بىر دوز آرانا - چۆله يئتيشدىلر. سارماگنتلر ده گلميشدى. ساواش
باشلاندى. قان سو يئرینه آخىردى. يوزلر و مينلرجه انسانلار ين قانى تۆكۆلدو.

تومروس دستور وئرميشدى شاهى دىرى توتسونلار.

شاه گنجه نين يوخوسوندان آچيقلی ایدی. باجارمايیر اؤزوندن شجاعت گؤسترسین یا قوشونو دوز هدايت ائتسین. قوشون دا سرگردان و حیران اولاراق هر بیری بیر بوجاغا قاچیردی. بيلمیردی نئجه ساواشسین، نئجه حمله ائتسین. تومروسون قوشونو

دا شاهى دىرى توتدولار. شاه قوشونو دا باش قويوب قاچدىلار. شاهى الى باغلى
تومروسون يانينا گتيردىلر.

تومروس خاتون بو غلبه اوچون بير جشن توتدو. شاهي تومروسون حضورونا گتيرديلر.
تومروس خاتون امر ائتدى شاهين ال – قولونو آچديلار و اونو بير قوناق كيمي پيشواز
ائتدى.

شاهانه بير مجلس قوروب، قوناقدان پذيراليق ائتمه نين دستورون وئردى. تومروس
اوزونو شاه توتوب دئدى:

- سن منيم عزيز قوناغيمسان. ائشيتميشم شرابي خوش خوشلاييرسان. شراب
ايچيرسينيز گتيرسينلر!

شاه دئدى:

- بلى، اولورسا قيرمىزي شرابي داها چوخ خوشلاييرام.

تومروس نؤكرله باخيب و بويوردو:

- قيرمىزي شراب گتيرين!

ساقی بیر گوموش قیزیل پارچالارلا بزه‌نمیش مجمه‌ای ده نئچه قیرمیزی شرابلا دولو
استکانلاری گتیردی. تومروس خاتون بووردو:

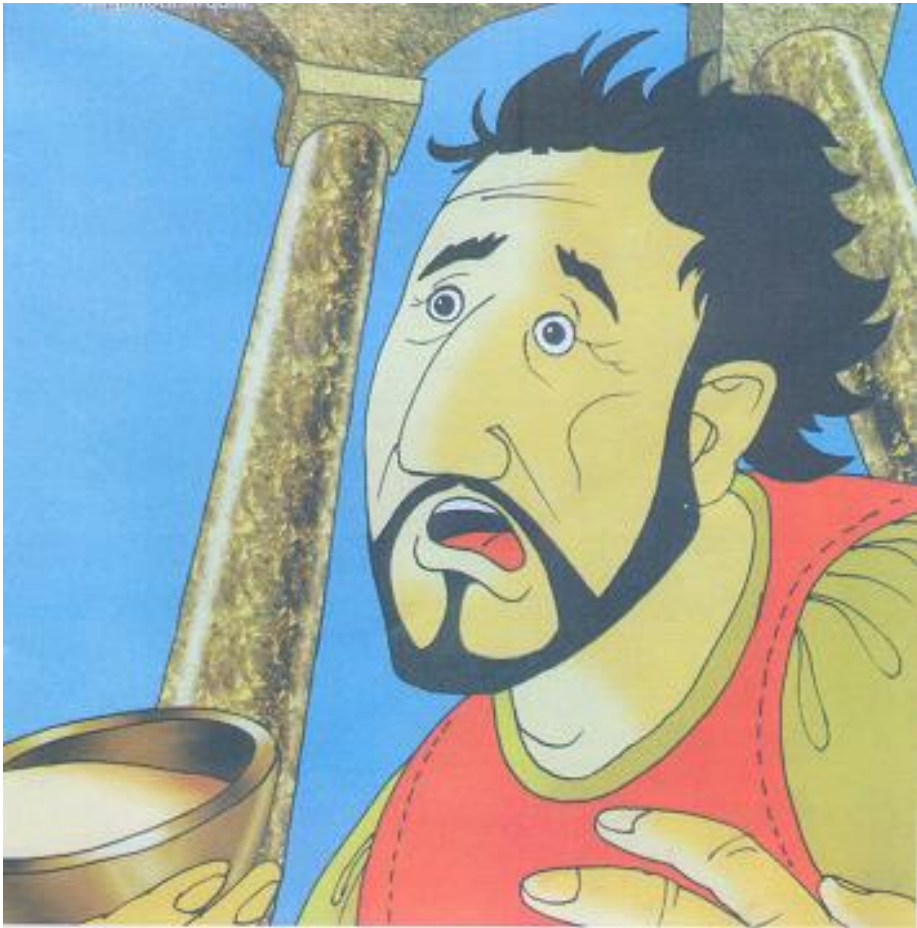
- ایچین!

شاه شراب پیاله سینی گۆتوردو. آما نئچه دامجی ایچمه میشدی قیافه سینی
تورشادیب سوروشدو:

- بو نه شرابی دیر؟

تومروس خاتون دئدی:

- سنین سربازلاریوین قانی دیر!

شاه بو سۆزو ائشیدیب پاتلادی. تومروس خاتون دئدی:

سن تامام عمروو قان ایچمکله کئچیرمیسن و یئنه قان ایچمکدن دؤیمامیسان.
ایندی اؤز سربازلاریوین قانینی ایچ بلکه دویاسان و جنایتدن ال چکه سن!
و بئله لیکله تومروس خاتون تومروس آنا لقبینه بزندی. خالقین اوره یینده یئر آچدی.
هامی بیلدی کی قادینلار دونیا یا حاکیم اولورسالار، بوتون خالقلار خوش گونلره
چاتارلار. عدالت قورولار و ساوش – دؤیوش یئرینه باریش و محبت یئر آلار.

